

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobců: a) N. Q. T., b) D. T. M. T., c) L. V. N., d) P. H. T., e) N. D. Q., f) P. H. T., g) P. T. P., h) P. V. S., i) N. T. S., všichni státní příslušnost Vietnamská socialistická republika, všichni zastoupeni Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Loretánské náměstí 5, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalovaného a žalobců a), d) a i) proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 6. 2020, č. j. 51 A 43/2019 – 57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost žalobců a), d) a i) **se z a m í t á .**
- III. Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobcům b), c), e), f), g) a h) na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žalovaného celkem částku 18 368 Kč k rukám jejich zástupce Mgr. Marka Sedláka, advokáta, do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti žalobců a), d) a i) **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci podali k zastupitelskému úřadu České republiky v Hanoji žádosti podle § 42g zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) o vydání zaměstnaneckých karet spolu s žádostmi o upuštění od povinnosti osobního podání uvedených žádostí dle § 169d odst. 3 tohoto zákona. Zastupitelský úřad předmětná řízení o žádostech žalobců a o

žádostech dalších žadatelů spojil a následně usnesením ze dne 2. 9. 2019, č. j. 3162-2/2019-HANOKO, zamítl žádosti žalobců a dalších žadatelů o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o vydání zaměstnaneckých karet a řízení z tohoto důvodu zastavil. Proti uvedenému usnesení zastupitelského úřadu se žalobci a další žadatelé bránili rozkladem, který však ministr zahraničních věcí rozhodnutím ze dne 8. 11. 2019, č. j. 142540-2/2019-OPL, zamítl a rozkladem napadené rozhodnutí potvrdil. Proti rozhodnutí ministra brojili žalobci žalobami podanými ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Krajský soud řízení o uvedených žalobách spojil a následně o nich rozhodl tak, že výrokem I. svého rozsudku ze dne 29. 6. 2020, č. j. 51 A 43/2019 – 57, žaloby žalobců a) a i) zamítl, výrokem II. zrušil napadené rozhodnutí ministra v části týkající se žalobců b), c), e), f), g) a h) a věc v tomto rozsahu vrátil žalovanému k dalšímu řízení, výrokem III. rozhodl, že žalobci a) a i) nemají právo na náhradu nákladů řízení, výrokem IV. žalovanému nepřiznal náhradu nákladů řízení vůči žalobcům a), d) a i) a výrokem V. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobcům b), c), e), f), g) a h) k rukám jejich zástupce náhradu nákladů řízení v celkové výši 54 542 Kč.

[2] Krajský soud dospěl k závěru, že u žalobců b), c), e), f), g) a h) šlo o odůvodněný případ, kdy lze ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců upustit od osobního podání žádosti. Podmínkou pro tento postup je, že se cizinec pokoušel o sjednání termínu pro osobní podání žádosti dlouhodobě a opakovaně. Dlouhodobé snaze o podání žádosti bránil postup zastupitelského úřadu, který po dobu takřka jednoho roku ve smyslu usnesení vlády ze dne 18. 7. 2018, č. 474, „*k imigraci do České republiky z Vietnamu – shrnutí situace a bezpečnostních rizik*“ (dostupné v systému apps.odok.cz; dále jen „usnesení vlády č. 474“) vůbec žádné žádosti o zaměstnanecké karty nepřijímal. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 1 Azs 2/2019 - 54, publ. pod č. 3904/2019 Sb. NSS, postup vlády označil za protiústavní. Příjem žádostí byl následně obnoven. Dne 1. 9. 2019 bylo přijímání žádostí na zastupitelském úřadě přerušeno, neboť nabylo účinnosti nařízení vlády č. 220/2019 Sb., o maximálním počtu žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které lze podat na zastupitelském úřadu (dále jen „nařízení vlády č. 220/2019 Sb.“). V období mezi obnovením přijímání žádostí a nabytím účinnosti nové úpravy zastupitelský úřad vypsál jen dva termíny registrace pro sjednání termínu osobního podání žádosti, a to ve dnech 6. 6. 2019 a 9. 7. 2019 (odložen na 9. 8. 2019). Za takové situace by bylo nepřiměřené požadovat opakované pokusy o sjednání termínu pro osobní podání žádosti.

[3] Odlišný výrok krajského soudu vůči žalobcům a), d) a i) plynul z toho, že žalobci b), c), e), f), g) a h) předložili krajskému soudu výtisky e-mailů dokládající, že se neúspěšně pokoušeli dne 6. 6. 2019 registrovat k osobnímu podání žádosti. Vzhledem k okolnostem případu i tento jeden pokus opodstatňoval upuštění od povinnosti podat žádost osobně. Nehrálo roli, že e-mail žalobci nedoložili k rozkladu, neboť měl být žalovanému znám z úřední činnosti, a navíc v případě pochybností je měl vyzvat k prokázání pokusu o registraci. Naopak žalobci a), d) a i) uvedli, že termínu registrace dne 6. 6. 2019 nevyužili nebo se o něm údajně dozvěděli pozdě. Nevyvinuli ani minimální aktivitu, tudíž jejich žádost nemohla být důvodná. Námitku protiústavnosti § 169f zákona o pobytu cizinců krajský soud považoval za nedůvodnou, stejně jako zbývající námitky žalobců.

pokračování

II. Obsah kasačních stížností a vyjádření k nim

[4] Rozsudek krajského soudu napadl žalovaný kasační stížností v rozsahu výroků II. a V., tedy v té části, v níž bylo jeho rozhodnutí vůči žalobcům b), c), e), f), g) a h) zrušeno a byla jim přiznána náhrada nákladů řízení. Důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Krajský soud nesprávně upustil od povinnosti žalobců doložit svá tvrzení. Tento požadavek je zakotven v § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců a je jím žadateli uloženo důkazní břemeno, důležité tím spíš, domáhá-li se žadatel výjimky z pravidla osobního podání žádosti. Zákon o pobytu cizinců umožňuje, aby zastupitelský úřad upustil od povinnosti podat žádost osobně, jsou-li mu důvody známy z úřední činnosti. Povinnost správního orgánu obstarat podklady rozhodnutí a přihlédnout k informacím známým mu z jeho úřední činnosti se však musí vykládat ve světle zásady procesní ekonomie. Zastupitelský úřad běžně obdrží stovky e-mailů snažících se o sjednání termínu k podání žádosti. Nemá povinnost kontrolovat nebo archivovat odpovědi neúspěšných žadatelů. Nemá ani právní podklad ke zpracovávání osobních údajů neúspěšných žadatelů. Registrační systém je jen nástrojem informačních technologií k vyřizování žádostí, u něhož se odpovědi neúspěšným žadatelům průběžně odstraňují vzhledem k omezené kapacitě. Krajský soud také nezohlednil, že opakované pokusy o sjednání termínu pro podání žádosti jsou požadavkem plynoucím z judikatury Nejvyššího správního soudu.

[6] K důkaznímu břemenu žadatele vede i užití neurčitého právního pojmu „odůvodněný případ“. Nelze vyžadovat, aby zastupitelský úřad vyhledával nedefinovaný okruh skutečností, které by mohly doložit, že se o „odůvodněný případ“ jedná. Nemá ani zákonnou povinnost žadatele poučit o nedostatečnosti jím předložených podkladů. I § 37 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), je třeba vykládat ve světle zásady procesní ekonomie, takže je třeba vyzvat jen k odstranění vad podání týkajících se náležitostí stanovených zákonem.

[7] Žalobci během správního řízení nedoložili žádné konkrétní důkazy o svých neúspěšných pokusech o registraci. Zastupitelský úřad s předstihem zveřejnil informace o dvou dnech registrace k termínům pro osobní podání žádosti. Tím umožnil podání žádosti v přiměřeném čase a lidsky důstojným způsobem. Do doby nabytí účinnosti nařízení vlády č. 220/2019 Sb., jímž došlo ke stanovení maximálního počtu žádostí o určité typy pobytových oprávnění, zastupitelský úřad pokračoval ve sjednávání termínů. V době podání žádostí nebylo možné výsledky legislativního vývoje předvídat.

[8] Krajský soud také překročil zásadu subsidiarity soudního přezkumu a minimalizace zásahů do správního řízení tím, že provedl jako důkaz e-maily dokládající neúspěšný pokus žalobců b), c), e), f), g) a h) o registraci, které žalobci nepřiložili k samotné žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání, což zakládá nepřezkoumatelnost rozsudku spočívající v jiné vadě řízení. Žalovaný navrhl rozsudek krajského soudu v napadeném rozsahu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Později požádal o přiznání odkladného účinku své kasační stížnosti.

[9] Žalobci b), c), e), f), g) a h) ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného zdůraznili, že neměli jinou možnost, jak podat žádost o zaměstnaneckou kartu dříve, než začala platit nulová kvóta pro žádosti upravená prováděcím předpisem k novele zákona o pobytu cizinců. K žádosti o upuštění od povinnosti podat žádost o zaměstnaneckou kartu osobně nedoložili svou snahu provést registraci k termínu pro podání žádosti dne 6. 6. 2019, neboť vycházeli ze závěru judikatury, že ojedinělý neúspěšný pokus o sjednání termínu není dostatečný pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.

[10] Zástupci žalobců je navíc známo, že žalovaný ve svých e-mailových schránkách kontroluje, zda se žadatelé nesnaží registrovat více e-maily nebo zda skutečně neúspěšně žádali o registraci. E-maily mu ostatně nařizuje uchovávat i zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů, a bylo v jeho možnostech je dohledat. Nedoložení jednoho pokusu o registraci by navíc nemělo hrát roli, protože fungování registračního systému zastupitelského úřadu nebylo průhledné, předvídatelné ani férové a vykazovalo znaky libovůle. Navrhli kasační stížnost zamítnout.

[11] K vyjádření žalobců b), c), e), f), g) a h) podal žalovaný repliku, v níž mj. odkázal na své vyjádření ke kasační stížnosti žalobců a), d) a i) (viz dále).

[12] Kasační stížnost podali také žalobci a), d) a i), a to proti výrokům I. a III. rozsudku krajského soudu, kterými byla jejich žaloba zamítnuta a nebyla jim přiznána náhrada nákladů řízení. Důvod kasační stížnosti podřadili pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[13] Krajský soud nesprávně vyhodnotil důsledky toho, že se dne 6. 6. 2019 nepokusili o registraci. Tento termín zmeškali, zamýšleli se pokusit registrovat dne 9. 7. 2019, avšak tento termín zastupitelský úřad zrušil a další volné termíny neposkytl. Bylo jim zároveň známo, že po nabytí účinnosti novely zákona o pobytu cizinců nebude možné o zaměstnaneckou kartu požádat. Aby mohli naplnit své právo zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, museli žádost o zaměstnaneckou kartu podat tak, že dne 24. a 25. 7. 2019 požádali o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Jiné možnosti byly (až na 200 termínů k registraci dne 6. 6. 2019) od 18. 7. 2018 do dne podání kasační stížnosti vyloučeny. V době podání žádostí již bylo zřejmé, že nebudou mít možnost žádost podat osobně, a následně dokonce bude podání žádosti vyloučeno zcela. Byly proto splněny podmínky pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.

[14] Fungování objednáčního systému zastupitelského úřadu nebylo průhledné, předvídatelné, férové a vykazovalo znaky libovůle. Z objednáčního systému žalobci a), d) a i) nezjistili jediný stanovený den registrace. I kdyby však byly registrační dny vyhlašovány pravidelně a předvídatelně, zmeškání jediného termínu by nemělo hrát roli; tím spíše se na něj pak nelze odvolávat v jejich případě. Registrace byla pro naplnění kapacity ukončena dne 6. 6. 2019 už v 9:11 hod., a pokud by se téhož dne ještě o registraci pokusili, jejich jednání by bylo pouze účelové. Nemohou být ani znevýhodňováni proti těm žadatelům, kteří se k podání žádosti rozhodli až po 6. 6. 2019 a toho dne se o registraci též nepokusili.

[15] Žalobci a), d) a i) upozornili, že právní úprava nijak nestanoví frekvenci, s níž musí zastupitelský úřad umožňovat sjednání termínů k osobnímu podání žádosti. Je tedy ponecháno na jeho uvážení, jaký postup zvolí. To považují za rozporné s čl. 36 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který požaduje, aby byly podmínky výkonu práva dle

pokračování

jejího čl. 36 odst. 1 stanoveny zákonem. K tomu odkázali na nálezný Ústavního soudu ze dne 12. 11. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 19/17. Jestliže je sjednání termínu osobního podání žádosti ukládáno jako povinnost, je třeba, aby způsob sjednání termínu a jeho podmínky byly stanoveny právním předpisem. Nejde jen o volbu konkrétního (technického) řešení, která je ponechána na zastupitelském úřadu, jak nesprávně konstatoval krajský soud. Je jím totiž fakticky určeno i to, kolik žádostí a v jakých intervalech úřad přijme, zda bude registrace prováděna pravidelně apod. Žalobci a), d) a i) navrhli, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu v jím napadených výrocích zrušil.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobců a), d) a i) zdůraznil, že v době podání žádosti byl plně funkční systém e-mailové registrace k termínům pro sjednávání žádostí a žalobci a), d) a i) sami přiznávají, že se jej ani nepokusili využít. Argument, že se o registraci dne 6. 6. 2019 nepokusili kvůli zaplnění kapacity, vznesli až v kasační stížnosti a nemůže přebít skutečnost, že o termínu registrace byli včas a řádně informováni. Judikatura navíc požaduje několik neúspěšných pokusů o registraci. Zákon nestanoví žádnou požadovanou frekvenci, s níž by se měly termíny registrace uskutečňovat. Žalobci a), d) a i) se navíc mohli pokusit podat žádost o zaměstnaneckou kartu spojenou s žádostí o upuštění od povinnosti podat žádost osobně i v době účinnosti usnesení vlády č. 474.

[17] V polemice o povaze opatření, jímž se stanoví způsob registrace k osobnímu podání žádosti, pak pokračovali žalobci a), d) a i) s žalovaným v replice a v navazující duplice.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 30. 10. 2020, č. j. 5 Azs 254/2020 - 101, nepřiznal odkladný účinek kasační stížnosti žalovaného.

[19] Následně přistoupil k posouzení formálních náležitostí obou kasačních stížností a shledal, že byly podány včas a proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Posoudil je v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů a zhodnotil, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[20] Nejvyšší správní soud dále předesílá, že se skutkově i právně v podstatě identickou věcí již zabýval ve svém rozsudku ze dne 10. 12. 2020, č. j. 9 Azs 178/2020 - 105, a tudíž ze závěrů uvedených v tomto rozsudku Nejvyšší správní soud vycházel i v nyní posuzované věci.

III. a) Povinnost podat žádost o pobytové oprávnění osobně – právní úprava a předchozí judikatura NSS

[21] Zaměstnanecká karta představuje podle § 42g odst. 1 zákona o pobytu cizinců specifické povolení k dlouhodobému pobytu, o jehož vydání musí žadatel podle § 169d odst. 1 téhož zákona požádat osobně.

[22] Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 30. 7. 2019, může zastupitelský úřad „v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla

zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu“.

[23] Vymezení typových případů, za nichž je důvodné od osobního podání žádosti upustit, se Nejvyšší správní soud opakovaně věnoval, viz shrnutí judikatury v jeho rozsudku ze dne 30. 7. 2020, č. j. 2 Azs 148/2019 - 40, bodu 11. Konkrétní důvody, které odůvodňují upuštění od povinnosti podat žádost osobně, musí vymezit žadatel, což plyne z jeho povinnosti důvodnost žádosti „doložit“ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 - 67). V případě, že odvozuje důvodnost upuštění od osobního podání žádosti o pobytové oprávnění z toho, že se mu z důvodů na straně správního orgánu nedaří podat žádost standardním způsobem, musí doložit konkrétní neúspěšné pokusy o registraci k termínu osobního podání žádosti, nikoli jen obecně odkázat na to, že se o ni v určitém období pokoušel (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015 - 36).

III. b) Ke kasační stížnosti žalovaného

[24] Žalovaný namítá, že žalobci b), c), e), f), g) a h) neusnesli své důkazní břemeno ohledně důvodnosti žádosti o upuštění od povinnosti podat žádost o zaměstnaneckou kartu osobně a že závěry krajského soudu o zjištění potřebných informací z úřední činnosti i o poučovací povinnosti jsou chybné. Vůči dokazování provedenému krajským soudem namítá porušení principu subsidiarity soudního přezkumu. Navíc, i kdyby byla tvrzení žalobců prokázána, nesvědčila by o důvodnosti jejich případu.

[25] Žádosti o upuštění od povinnosti podat žádost o zaměstnaneckou kartu osobně formulovali všichni žalobci takto: „Žadatel žádá o prominutí povinnosti osobního podání žádosti (...) z důvodu, že podle aktuální právní úpravy z. č. 326/1999 Sb. je povinen předem si sjednat termín k osobnímu podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, přičemž však Velvyslanectví v Hanoji žádnou registraci dlouhodobě neumožňuje s výjimkou objednáciho dne 6. 6. 2020, kdy byla umožněna registrace 200 žadatelům. Od té doby byl stanoven objednáci den pouze na 9. 7. 2019. Žadatel se chtěl pokusit o registraci tento den, což však nemohl, protože možnost objednávání tento den byla později zrušena. (...) Z výše uvedeného vyplývá, že od nabytí účinnosti novely z. č. 326/1999 Sb. nebude mít žadatel dlouhodobě možnost svoji žádost podat a za stávající právní úpravy ji osobně rovněž podat nemůže, protože ZÚ ČR v Hanoji volné termíny neposkytuje. Žadatel se k podání žádosti připravuje několik měsíců a v současné situaci nemá jinou možnost, jak její podání uskutečnit a dosáhnout zahájení řízení o žádosti (...).“

[26] Zastupitelský úřad v usnesení uvedl, že „[ž]adatelé nedoložili, že by se neúspěšně pokoušeli o emailovou registraci dne 6. 6. 2019 (...).“ Na to reagovali žalobci v rozkladu následovně: „Někteří z žadatelů, kterých se napadené usnesení týká, se toho dne o registraci neúspěšně pokusili. Většine žadatelů se však obnovení možnosti sjednání termínů k podání

pokračování

žádosti dne 6. 6. 2019 nepodařilo včas zjistit, a proto se o registraci nepokusili. (...)“ Rozhodnutí ministra zahraničních věcí konstatovalo, že „[v] rozkladu není nijak specifikováno, kolik účastníků řízení a konkrétně kterým se dne 6. 6. 2019 nepodařilo zaregistrovat. (...) Ani v jednom případě však nebylo doloženo, že by se účastníci řízení o registraci, byť jen jedenkrát, pokusili. Jinak řečeno, účastníci řízení svou povinnost důkazní nesplnili.“

[27] Je zřejmé, že se žalobci dovolávali okolností, které vycházely přímo z činnosti zastupitelského úřadu, a dále informací o zákonodárném procesu novely zákona o pobytu cizinců a znění připravovaného prováděcího předpisu, který stanovil nulovou kvótu přijatých žádostí. Bylo by absurdní požadovat, aby žalobci tato tvrzení prokazovali, neboť jde o skutečnosti, které musely být zastupitelskému úřadu známy nebo jejichž byl přímo původcem.

[28] Zastupitelský úřad i žalovaný však považovali za důležité pro posouzení důvodnosti žádostí to, zda se žalobci pokusili o registraci dne 6. 6. 2019. To, že svůj neúspěšný pokus o registraci v tento den neprokázali, bylo důvodem zamítnutí žádostí i zamítnutí rozkladu proti tomuto rozhodnutí.

[29] Krajský soud se nezabýval argumentací žalobců b), c), e), f), g) a h), kteří v žalobě tvrdili, že nepřiložili e-mailovou komunikaci o neúspěšném pokusu o registraci, protože z předchozí judikatury plynulo, že ojedinělý neúspěšný pokus o registraci beztak není dostačující pro upuštění od povinnosti podat žádost osobně. Namísto toho provedl z vlastní iniciativy dokazování výtisky e-mailů od zastupitelského úřadu o neúspěšné registraci, které žalobci přiložili poprvé až k žalobě. Dospěl k tomu, že musely být v dispozici zastupitelského úřadu, který k nim proto měl přihlédnout z úřední povinnosti, případně měl žalobce poučit o povinnosti je předložit. Neztotožnil se tedy se správními orgány v tom, že by žalobci b), c), e), f), g) a h) neunesli důkazní břemeno.

[30] Nejvyšší správní soud nespatřuje v provedení dokazování vadu řízení. Možnost správního soudu doplnit dokazování je upravena v § 77 s. ř. s. Není sice bezbřehá (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS), nicméně bylo na úvaze krajského soudu, zda považuje za nutné postavit na jisto, že se žalobci b), c), e), f), g) a h) o registraci pokusili. Cestou k tomuto skutkovému zjištění bylo provedení dokazování e-mailovými zprávami, jež žalobci soudu předložili bez konkrétního návrhu na dokazování. Správní soudy jsou nadány tzv. plnou jurisdikcí, takže mohou přezkoumat i správnost závěrů o skutkovém stavu. Dokazování provedené krajským soudem se navíc omezilo na skutečnosti přímo související s žalobními body, takže nevybočilo z mezí soudního přezkumu.

[31] Nicméně otázkou je, zda krajský soud z provedeného dokazování učinil správné právní a skutkové závěry, když konstatoval, že e-maily byly odeslány z e-mailové adresy využívající doménu zastupitelského úřadu, proto musely být v době rozhodování o upuštění od osobního podání žádosti v jeho dispozici a měl k nim přihlédnout z úřední povinnosti, aniž je žalobci b), c), e), f), g) a h) předložili přímo k žádosti o upuštění od osobního podání.

[32] Krajský soud v podstatě na případ žalobců neaplikoval postup podle § 169d odst. 3 věty první, ale podle věty čtvrté: „Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání

žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti (...).“ (zvýraznění NSS). Výkladu tohoto ustanovení se krajský soud blíže nevěnoval, z jeho rozsudku však plyne, že je považoval za použitelné v případě, kdy sice žadatel požádá o upuštění od povinnosti podat žádost o pobytové oprávnění osobně, nedoloží však důvody, tedy neunese břemeno tvrzení. S tím se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a nepřisvědčuje tomu, že by touto modifikací důkazního břemene žadatele docházelo k „neúměrnému zatížení“ správních orgánů.

[33] Krajský soud nedospěl k závěru, že má žalovaný povinnost *vyhledávat* důkazní prostředky svědčící o důvodnosti žádosti, pouze že má přihlédnout k tomu, co je mu z úřední činnosti již známo. Okruh těchto skutečností je výrazně užší. Rozhodně nejde o nijak nespécifikovaný okruh skutečností, jež by musel správní orgán zjišťovat a ověřovat, zda nespádají pod neurčitý pojem „odůvodněný případ“. Jeho obsah ostatně není „zcela neurčitý“, neboť jej vždy vykládá samotný správní orgán. Důvody pro upuštění na straně žadatele budou správnímu orgánu známy jen ve značně omezené míře. V případě, že se vede řízení na základě žádosti o upuštění od povinnosti podat žádost osobně, je tedy vždy v zájmu žadatele, aby tyto osobní důvody vymezil a prokázal. Jinak totiž správní orgán posoudí jeho žádost jen z pohledu toho, co je mu známo, což jsou typicky obecné okolnosti fungování a dostupnosti registračního systému.

[34] Přesto má Nejvyšší správní soud k úvaze krajského soudu výhrady. Neuvažil, zda v případě, že se dané e-maily nacházely v dispozici žalovaného, opravdu představovaly skutečnosti, jež mu byly nebo měly být známy z úřední činnosti. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 12. 2017, č. j. 2 As 262/2017 - 25, dovodil, že ne každá informace, která se kdy ocitla v dispoziční sféře správního orgánu, je mu známa z úřední činnosti: „*Musí se jednat o takové skutečnosti, které jsou správnímu orgánu bez větších pochybností známy z jeho činnosti, například pro svou opakovanost.*“ Jako příklad uvedl situaci, v níž měl správní orgán získat povědomost o doručovací adrese osoby, která na úřadě vedla opakovaně v kratším časovém úseku několik řízení, ale nemusel ji mít u osoby, která kdysi byla účastníkem jediného řízení. Úvaha, zda jednorázové přijetí e-mailu od žalobců a odeslání automatické odpovědi zakládá „znalost z úřední činnosti“, v rozsudku krajského soudu chybí.

[35] Stejně tak se krajský soud nezabýval otázkou, zda zastupitelský úřad tyto e-maily skutečně uchovává, a pokud nikoli, zda tím porušuje svoje povinnosti. Žalovaný totiž tvrdí, že registrační e-maily z důvodu kapacity serveru údajně průběžně odstraňuje a není možné je dohledat. Žalobci b), c), e), f), g) a h) toto tvrzení rozporují, jejich zástupce má zkušenost s tím, že tyto e-maily má zastupitelský úřad k dispozici a při řízení o upuštění od povinnosti podat žádost osobně je prověřuje.

[36] Krajský soud tedy provedeným dokazováním postavil najisto, že se žalobci b), c), e), f), g) a h) o registraci pokusili. Jeho závěr, že jejich e-maily byly v dispozici zastupitelského úřadu i v době podání jejich žádosti o upuštění od povinnosti podat žádost o zaměstnaneckou kartu osobně, a tím spíše, že tato skutečnost byla zastupitelskému úřadu známa z úřední činnosti, však byl do jisté míry spekulativní, neboť otázce dostupnosti e-mailů a konkrétnímu technickému řešení registračního systému se při dokazování nevěnoval. Nijak ani neposoudil, zda se e-mailový registrační systém z hlediska technického řešení uchování a dostupnosti dat odlišuje od dřívějšího registračního systému

pokračování

Visapoint, u něhož předchozí judikatura Nejvyššího správního soudu jasně dovozovala povinnost žadatelů prokázat neúspěšné pokusy o registraci.

[37] V této části tedy krajský soud dospěl k závěru, pro nějž neměl dostatečnou oporu v provedeném dokazování, neboť skutková otázka, zda zastupitelský úřad měl e-maily žalobců ve své dispozici, a právní otázka, zda měl povinnost mít je ve své dispozici, zůstala nevyřešena. Nejvyšší správní soud nicméně neshledává důvod pro zrušení jeho výroků II. a V. V kasačním přezkumu totiž obстоjí druhý důvod, na němž je krajský soud založil (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, publ. pod č. 1865/2009 Sb. NSS), tedy že správní orgány měly v případě pochybností žalobce vyzvat k doložení tvrzení, že se dne 6. 6. 2019 neúspěšně pokusili o registraci.

[38] Nejvyšší správní soud připomíná, že jeho judikatura k poučovací povinnosti zdůrazňuje její rozsah omezený na procesní práva a povinnosti účastníka. V rozsudku ze dne 13. 10. 2010, č. j. 1 As 51/2010 - 214, publ. pod č. 2235/2011 Sb. NSS, bodu 55, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „z povahy správního řádu jako procesního předpisu vyplývá, že správní orgán je povinen poučit účastníky o právech a povinnostech plynoucích z právních předpisů upravujících řízení před správními orgány. Poučovací povinnost se tedy nevztahuje na poučování o otázkách hmotného práva, tedy zda a jak mají účastníci řízení hájit v řízení svá práva a jaké důsledky pro ně plynou z toho, že tak neučiní“. Poučení, které by představovalo návod, co by účastník řízení měl nebo mohl činit, aby dosáhl žádaného výsledku, je příliš extenzivním pojetím poučovací povinnosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2010, č. j. 5 As 1/2010 - 76, nebo ze dne 30. 10. 2019, č. j. 1 Azs 323/2019 - 30).

[39] Jak plyne z citace výše, žalobci v samotné žádosti ani nenaznačili, že by se o registraci dne 6. 6. 2019 pokusili. Zastupitelský úřad je tedy nemusel vyzvat k prokázání svých tvrzení, neboť žádná neprokázaná tvrzení týkající se pokusu o registraci nevznikli. V rozkladu však žalobci reagovali na důvod zamítnutí žádosti – neprokázání pokusu o registraci – tvrzením, že někteří z žadatelů se o ni pokusili. Vzhledem k tomu, že neúspěšný pokus o registraci představoval v kombinaci s dlouhodobou překážkou na straně zastupitelského úřadu, která bránila podat žádost osobně v přiměřeném čase, rozhodnou skutečnost pro posouzení důvodnosti žádosti (viz níže citovanou judikaturu), a tedy i pro posouzení důvodnosti rozkladu, nemohl žalovaný rozhodnout bez toho, aby žalobce vyzval k upřesnění, kteří ze žadatelů se konkrétně o registraci pokusili, a k doložení tohoto jejich tvrzení. Rozhodnutí bez tohoto ujasnění odporovalo zásadě materiální pravdy ve smyslu § 3 správního řádu. Měl tedy vyzvat žalobce, aby mu podle § 52 správního řádu poskytli podklady pro jeho rozhodnutí, jimiž by prokázali svá tvrzení, leda by šlo o skutečnosti, které mu podle § 169d odst. 3 věty čtvrté zákona o pobytu cizinců byly známy z úřední činnosti.

[40] Žalovaný měl tedy v řízení o rozkladu povinnost vyzvat žalobce, aby upřesnili, zda se právě oni o registraci pokusili, a aby tento pokus prokázali. Není rozhodné, že sami žalobci neúspěšný pokus o registraci nepovažovali za právně relevantní pro důvodnost své žádosti; z níže citované judikatury jasně plyne, že o podstatnou skutečnost jde, a proto bylo zásadní, zda bude v řízení prokázána. Poučení o povinnosti prokázat své tvrzení (doložit je), jež je navíc podstatné pro posouzení věci, nepředstavuje vybočení ze zásad procesní ekonomie, jak v kasační stížnosti tvrdil žalovaný. Toto procesní pochybení má za

následek nezákonnost rozhodnutí žalovaného a ob stojí jako důvod, pro nějž krajský soud napadené rozhodnutí ve vztahu k žalobcům b), c), e), f), g) a h) zrušil.

[41] Žalovaný dále namítá, že tvrzení žalobců, pakliže by byla prokázána, nenaplnovala pojem „odůvodněný případ“ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud tedy musí posoudit, zda žalobci tvrzené okolnosti (přerušení sběru žádostí, nemožnost se registrovat dne 6. 6. 2019 a schvalovaná změna právní úpravy, která by úplně zabránila podat žádost jakoukoli cestou) představovaly dlouhodobou překážku na straně zastupitelského úřadu, která jim bránila podat žádost osobně v přiměřeném (reálném) čase (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2012, č. j. 8 As 90/2011 - 62, publ. pod č. 2756/2013 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 6. 2019, č. j. 5 Azs 234/2018 - 43).

[42] Usnesením č. 474 vláda uložila ministru vnitra ve spolupráci s ministrem zahraničních věcí omezit na zastupitelském úřadě České republiky v Hanoji sběr žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění, s určitými výjimkami. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že zastupitelský úřad s odvoláním na toto usnesení vlády nezajišťoval od července 2018 možnost podat osobně žádost o zaměstnaneckou kartu. K této praxi se vyjádřil ve zmiňovaném rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 1 Azs 2/2019 - 54, kde ji označil za nezákonnou, protože z pohledu principů materiálního právního státu nemohla vláda svým usnesením, tedy rozhodnutím politické povahy, zavést obecnou regulaci určenou pro neurčitý okruh adresátů. Také v případech dalších stěžovatelů, kteří v období faktického postupu zastupitelského úřadu podle usnesení č. 474 požádali o upuštění od povinnosti podat žádost osobně, shledal Nejvyšší správní soud tuto žádost důvodnou (viz např. rozsudek ze dne 20. 6. 2019, č. j. 1 Azs 135/2019 - 29).

[43] V návaznosti na rozsudek ze dne 25. 4. 2019, č. j. 1 Azs 2/2019 - 54, zastupitelský úřad sběr žádostí obnovil a dne 6. 6. 2019 umožnil registraci ke 200 termínům pro osobní podání žádostí. Informace o spuštění registrace byla zveřejněna v předstihu dne 22. 5. 2019. Následující termín pro registraci 9. 7. 2019 byl zrušen, což bylo opět ohlášeno v předstihu, následoval až termín registrace 9. 8. 2019. Žalobci požádali o zaměstnanecké karty spolu s žádostí o upuštění od povinnosti podat žádost osobně ve dnech 24. či 25. 7. 2019.

[44] Dne 31. 7. 2019 nabyl účinnosti § 181b zákona o pobytu cizinců, jenž zmocňuje vládu nařízením stanovit počet žádostí o zaměstnaneckou kartu, které je možné podat na konkrétním zastupitelském úřadě. Následně dne 1. 9. 2019 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 220/2019 Sb., v jehož příloze 2 se stanoví pro zastupitelský úřad v Hanoji kvóta nula přijatých žádostí o zaměstnaneckou kartu v programu kvalifikovaný zaměstnanec.

[45] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že v případě žalobců není možné se zabývat výhradně dobou od obnovení sběru žádostí zastupitelským úřadem do okamžiku, kdy podali žádost o to, aby byli povinnosti podat žádost osobně zproštěni. Nelze jednoduše uzavřít, že jejich postup opírající se o jediný marný termín registrace byl předčasný a nesvědčil o dlouhodobé překážce. Tím by Nejvyšší správní soud ignoroval širší kontext věci a nedospěl by k jejímu spravedlivému posouzení s ohledem na ústavně chráněné právo žalobců, které mohlo být v dané věci dotčeno.

[46] Zdejší soud nenachází důvod zpochybňovat, že žalobci b), c), e), f), g) a h) měli zájem o podání žádosti o zaměstnaneckou kartu již v době, kdy bylo jejich přijímání

pokračování

přerušeno kvůli usnesení vlády č. 474, přestože o tom nepředložili žádný důkaz. Nejvyšší správní soud musí zohlednit fakticky trvající nezákonný stav přerušení přijímání žádostí, vyvolaný zastupitelským úřadem. I kdyby se v tomto období o podání žádosti o zaměstnaneckou kartu pokusili, jejich snaha by byla neúspěšná. Mohli sice již tehdy postupovat podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců a požádat o upuštění od povinnosti podat žádost osobně, stejně jako stěžovatel ve věci rozhodnuté rozsudkem ze dne 25. 4. 2019, č. j. 1 Azs 2/2019 - 54, jak podotkl žalovaný. Není však možné žalobcům vyčítat, že takto nepostupovali. Z tehdejšího pohledu jim nemuselo být zřejmé (stejně jako zastupitelskému úřadu a žalovanému), že jde o nezákonný stav; na tehdejší situaci nelze nahlížet s vědomím pozdějšího vývoje judikatury. Existence náhradního způsobu podání žádosti navíc nemůže zpochybnit, že nezákonné přerušení sběru žádostí zastupitelským úřadem představovalo dlouhodobou překážku pro podání žádosti osobně na zastupitelském úřadě. Nezákonný stav totiž nemůže být zhojen tím, že se měli žalobci pokusit využít výjimky, kterou zákon umožňuje.

[47] Následky této předcházející dlouhodobé překážky neodezněly ihned s obnovením sjednávání termínů k osobnímu podání žádosti. První termín registrace k volným termínům byl sice oznámen včas a způsobem předvídaným zákonem o pobytu cizinců, avšak, jak se ukázalo, s nedostatečnou kapacitou pro uspokojení všech zájemců, jichž muselo být o to více, že šlo o první termín registrace po téměř roce nečinnosti (žalovaný v kasační stížnosti uvedl, že běžně zastupitelský úřad obdrží stovky e-mailových pokusů o registraci, dne 6. 6. 2019 jich obdržel 1 185). Následující termín 9. 7. 2019 zastupitelský úřad z provozních důvodů zrušil.

[48] Počet uvolněných termínů k registraci i zrušení navazujícího termínu mohly být zapříčiněny objektivními provozními potřebami, a nikoli svévolným omezováním fungování zastupitelského úřadu. Přesto platí, jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 217/2019 - 32, že „*[s]jednávání termínů musí nutně odrážet a zohledňovat na straně jedné organizační, technické a personální možnosti daného zastupitelského úřadu a na straně druhé výši poptávky po těchto termínech*“. Jak se ukázalo, poskytnutá kapacita termínů byla zcela nedostatečná. Žalobcům b), c), e), f), g) a h) tedy nebylo umožněno žádost podat ani po obnovení sběru žádostí, a vůči nim nelze hodnotit systém podávání žádostí jako funkční. Vedl totiž k tomu, že dál přetrvával faktický nezákonný stav a jeho následky, protože žalobcům nebylo umožněno podat svou žádost osobně v přiměřeném (reálném) čase. Jejich žádost o upuštění od povinnosti podat žádost osobně proto nemůže být hodnocena jako předčasná, přestože se pokusili o registraci pouze v jednom termínu.

[49] Dlouhodobé přerušení sběru žádostí zastupitelským úřadem, ve spojení s neúspěšným pokusem o registraci během prvního vypsání termínu registrace a zrušením druhého termínu registrace v červenci 2019, tedy ve svém souhrnu mohly představovat dlouhodobou překážku osobního podání žádosti, která by odůvodňovala upuštění od povinnosti podat žádost osobně.

[50] V tomto hodnocení Nejvyšší správní soud naopak nepřihlížel k tomu, že v době podání žádosti byly žalobcům známy snahy o změnu právní úpravy, která by umožnila stanovit nulovou kvótu pro počet přijatých žádostí o zaměstnaneckou kartu. Vzhledem k fázi legislativního procesu nebyla změna právní úpravy spekulativní, jak tvrdil žalovaný,

ale nebylo z ní ani možné dovozovat neomezené právo podat žádost předtím, než zákon tuto možnost vyloučí.

III. c) Ke kasační stížnosti žalobců a), d) a i)

[51] Žalobci a), d) a i) v kasační stížnosti namítli, že krajský soud měl jejich žádost o upuštění od povinnosti podat žádost osobně označit jako důvodnou navzdory tomu, že ani netvrdí, že se o registraci pokusili. Dozvěděli se o ní pozdě, když již bylo zřejmé, že by byli neúspěšní. Postup zastupitelského úřadu byl podle nich netransparentní, neférový a nesl znaky libovůle, nemohli tak uspět a absence marného pokusu by jim neměla být k tíži.

[52] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že rozdíl spočívající v uskutečnění pokusu o registraci je zásadní. Navzdory závěrům uvedeným výše vůči žalobcům b), c), e), f), g) a h) se totiž neztotožňuje s tím, že by byl postup zastupitelského úřadu po obnovení sběru žádostí netransparentní, neférový a svévolný sám o sobě. Jak dokládají případy žalobců b), c), e), f), g) a h), informace o termínu registrace dne 6. 6. 2019 byla zveřejněna takovým způsobem, že se o ní bdělý zájemce o podání žádosti mohl dozvědět. Není nepřiměřené po uchazečích o pobytové oprávnění či vízum požadovat, aby si s dostatečnou frekvencí (nikoli denně, ale např. týdně) ověřovali stav sběru žádostí, protože mohlo dojít ke změně v (ne)činnosti zastupitelského úřadu vyvolané usnesením vlády č. 474. To by žalobcům a), d) a i) umožnilo včas zjistit, že byl vypsán termín registrace. Bez pokusu o registraci však není možné ověřit, zda vůbec pojali záměr o zaměstnaneckou kartu žádat před 6. 6. 2019 a zda tedy do jejich právní sféry mohl negativně zasáhnout předchozí nezákonný stav přerušení sběru žádostí.

[53] Prvky libovůle nespatřuje Nejvyšší správní soud ani v tom, že další termín registrace byl vypsán až s měsíčním odstupem. Jak uvedl zdejší soud již dříve, měsíční čekání typicky nebude představovat porušení práva žadatele na spravedlivý proces. Je pravdou, že zrušení termínu registrace v červenci 2019 v kontextu přijímané novely zákona o pobytu cizinců a očekávaného zavedení kvót může vytvářet dojem manipulativního odsunutí registrace po očekávaném datu účinnosti nové úpravy. Žalobci a), d) a i) však nepředložili žádné důkazy svědčící o záměrné manipulaci s registračními dny či počty termínů pro osobní podání žádosti. Odsunutí jediného červencového termínu v dané situaci mělo zásadní dopad na všechny žalobce, avšak nesvědčí o systematickém zneužívání registračního systému k „odklánění“ žadatelů, jež Nejvyšší správní soud dříve kritizoval (srov. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 - 52, publ. pod č. 3601/2017 Sb. NSS).

[54] V kasační stížnosti žalobci a), d) a i) argumentovali průměrem, že pokud by se žadatel neúspěšně pokusil několikrát po sobě registrovat, avšak jeden termín by bez pokusu vynechal, též by to nehrálo roli pro zhodnocení jeho celkové snahy. Tento hypotetický příklad je svým kontextem zcela odlišný. Žalobci a), d) a i) se totiž dovolávali toho, že z důvodu nezákonného postupu zastupitelský úřad delší dobu žádosti nepřijímal vůbec a v jediném následně vypsáném termínu se neregistrovali. Nejde tedy o řadu termínů k registraci, z nichž zmeškání jediného by bylo omluvitelné s ohledem na jinak soustavné pokusy o registraci. Žalobci a), d) a i) se nepokusili registrovat právě v tom jediném termínu, z něhož vedle dalších okolností dovozují trvání dlouhodobé překážky bránící jim v osobním podání žádosti. V takovém případě není nepřiměřený požadavek, že dovolávají-

pokračování

li se tohoto termínu, měli se v něm pokusit registrovat. Tím by jednak dali najevo, že využili všech dostupných příležitostí pro osobní podání žádosti (ve skutečnosti šlo o jedinou příležitost dne 6. 6. 2019), a potvrdili by, že skutečně usilovali o sjednání termínu už v době předcházející jejich žádosti o upuštění od povinnosti podat osobně žádost o zaměstnaneckou kartu. Proto by nebyl „čistě účelový“ ani jejich zjevně bezúspěšný pokus o registraci, pokud by jej dne 6. 6. 2019 provedli, přestože dle jejich slov již bylo zřejmé, že se objem volných termínů pro osobní podání žádosti vyčerpal.

[55] Srovnávat postavení žalobců a), d) a i), který termín 6. 6. 2019 zmeškali, s žadateli o zaměstnaneckou kartu, kteří úmysl požádat o ni pojali až po 6. 6. 2019, nemá žádnou relevanci, neboť u těchto žadatelů by jen těžko šlo zvažovat, zda jim postup zastupitelského úřadu od července 2018 do června 2019 bránil podat žádost osobně, když o ni v této době neusilovali. Lze shrnout, že kasační námitka žalobců a), d) a i) ohledně dopadu skutečnosti, že se o registraci dne 6. 6. 2019 nepokusili, je nedůvodná.

[56] Namítané protiústavnosti úpravy obsažené v § 169f zákona o pobytu cizinců Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Plně se ztotožňuje s odůvodněním krajského soudu. Dotčené ustanovení zmocňuje zastupitelské úřady uložit žadatelům povinnost předem si sjednat termín k osobnímu podání žádosti; zároveň je zmocňuje k přijetí konkrétních organizačně-technických opatření, která toto umožní a jež musí zveřejnit. Povinnost, která může být uložena jednotlivci, mu je sice uložena rozhodnutím konkrétního zastupitelského úřadu, ale na základě dostatečně konkrétního zákonného zmocnění. To nespecifikuje způsob, jakým má být termín předem sjednáván. Je však zřejmé, že jde o srovnatelné opatření, jako když správní orgán sídlící na území České republiky stanoví úřední dny a hodiny; půjde tedy o opatření, jehož výhradním cílem je zajistit efektivní fungování veřejné správy. Takto konkrétní organizační opatření nepředstavují ani právní předpis, ani opatření obecné povahy.

[57] Není pravdou, že zákon nestanoví žádné „hmotněprávní limity“. Ty nepochybně plynou z toho, jak je zákon interpretován předchozí judikaturou Nejvyššího správního soudu, a z principů činnosti veřejné správy. Organizačně-technická opatření jsou limitována zejména požadavkem na zaručení přístupu k podání žádosti za podmínek, které budou předvídatelné, pro běžného žadatele splnitelné a nebudou představovat faktickou překážku podání žádosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2012, č. j. 8 As 90/2011 – 62, publ. pod č. 2756/2013 Sb. NSS). Co se týká absence bližšího vymezení mantinelů pro zastupitelské úřady, např. co do minimální frekvence termínů registrace, nespátřuje v ní Nejvyšší správní soud rozpor s čl. 36 odst. 4 ani s čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

[58] Odkaz na nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 11. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 19/17, není přiléhavý. Ústavní soud se zabýval situací, kdy jednotlivci byla zákonem ukládána povinnost vyplnit tiskopis, avšak jeho obsah nebyl vymezen zákonem ani na jeho základě podzákonným předpisem, a proto neumožňoval abstraktní kontrolu míry zásahu do práva na soukromí, k němuž povinnost vyplnit údaje v tiskopisu vede. Naproti tomu v projednávaném případě zákon toliko nevymezuje podrobnosti způsobu sjednávání termínu pro podání žádosti. Tyto podrobnosti sice fakticky regulují to, jak budou moci žadatelé žádost podat, nicméně při naplnění obsahových limitů popsanych výše jimi není

žadatelům ukládán zásah do jejich základních práv bez opory v přezkoumatelném právním předpise.

IV. Závěr a náklady řízení

[59] Nejvyšší správní soud shrnuje, že kasační stížnosti žalovaného i žalobců a), d) a i) jsou nedůvodné. Proto je Nejvyšší správní soud výroky I. a II. tohoto rozsudku podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Žalovaný je však v dalším řízení vázán právním názorem krajského soudu v podobě, do níž jej modifikoval Nejvyšší správní soud tímto rozsudkem (usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 – 75, publ. pod č. 1865/2009 Sb. NSS).

[60] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti. Výroky III. a IV. tohoto rozsudku o náhradě nákladů řízení mezi účastníky se opírají o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[61] Žalobci b), c), e), f), g) a h) měli v řízení o kasační stížnosti žalovaného plný úspěch, mají tedy vůči žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů v tomto řízení. Tato náhrada se sestává z nákladů vynaložených na odměnu a náhradu hotových výdajů právního zástupce žalobců b), c), e), f), g) a h) za úkony právní služby provedené daným zástupcem v tomto řízení. Výši náhrady soud určil podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), tak, že žalovaný je povinen zaplatit každému z úspěšných žalobců částku 2480 Kč, odpovídající odměně za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného) učiněný advokátem společně za šest zastoupených osob [odměna ve výši 3100 Kč snižena o 20 % podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 a § 12 odst. 4 advokátního tarifu], celkem tedy 14 880 Kč. K této částce je třeba přičíst paušální náhradu hotových výdajů za jeden úkon (300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy činí náklady na odměnu a náhradu hotových výdajů zástupce žalobců částku 15 180 Kč. Tuto částku je třeba navýšit o DPH ve výši 21 %. Celkem má tedy žalovaný povinnost vyplatit na náhradě nákladů řízení žalobcům b), c), e), f), g) a h) k rukám jejich zástupce částku 18 368 Kč.

[62] Žalovaný měl plný úspěch v řízení o kasační stížnosti žalobců a), d) a i), v tomto řízení mu však žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů tohoto řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. prosince 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu